

KAUPPAKAMARI

Helsingin seudun toimialakatsaus

4 | 17

27.12.2017

Suhdannekuva	2
Helsingin seudun toimialarakenne	3
Toimialojen vertailu	4
Teollisuus	5
Rakentaminen	6
Kauppa	7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	8
Rahoitustoiminta	9
Palvelut liike-elämälle	10
Informaatio ja viestintä	11
Kuljetus ja varastointi	12
Palvelut kotitalouksille	13
Yritysten suhdannenäkymät Uudellamaalla	14
Vaihtuva teema:	15
Väestökehitys Pohjoismaiden suurilla kaupunkiseuduilla	

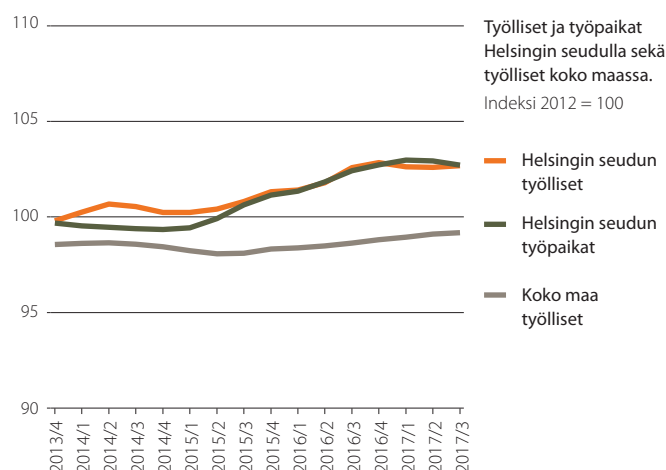
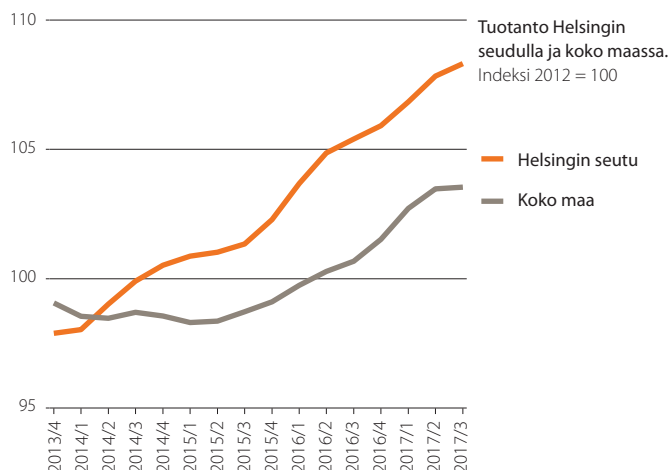
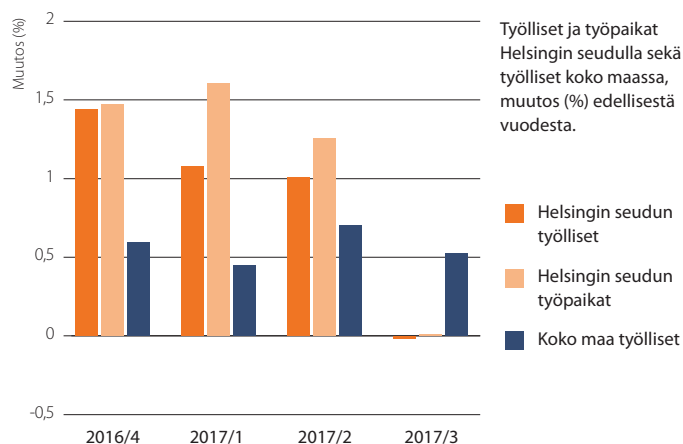
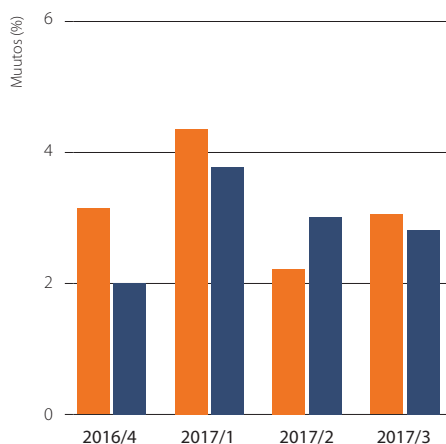
Helsingin seudun tuotannon kasvu jatkui kuluvan vuoden heinä–syyskuussa. Työllisten ja työpaikkojen määrän kasvu vuoden takaisesta kuitenkin hiipui. Tämän katsauksen uusimmat tiedot ovat vuoden 2017 kolmannelta neljännekseltä.

Helsingin seudun tuotannon kasvu jatkui vuoden takaiseen verrattuna kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan nähden seudun tuotanto oli heinä–syyskuussa arvion mukaan 3 % korkeammalla tasolla, kun vuoden toisella neljänneksellä kasvua oli 2 %. Koko maan tuotanto kasvoi vuoden kolmannella neljänneksellä lä-

hes samaa tahtia kuin Helsingin seudulla. Viimeksi kuluneen vuoden aikana tuotanto oli Helsingin seudulla keskimäärin 7 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Koko maassa tuotanto on kasvanut noin 3 % vertailuvuoden tasosta.

Helsingin seudun rakennusalan liiketoiminnan kasvu vuoden takaisesta jatkui heinä–syyskuussa. Seudun keskeisistä toimialoista suhdannekehitys jatkui vahvana myös useilla palvelualoilla: liikevaihto kasvoi selvästi kuljetuksessa ja varastoinnissa, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, liike-elämän palveluissa sekä kaupan alalla. Lisäksi teollisuuden liikevaihdon kasvu vuoden takaisesta jatkui. Alueen yritysten suhdanneodotukset pysyivät alkusyksyn aikana myönteisinä.

Helsingin seudun työllisten ja työpaikkojen määrien kehitystä kuvaavat trendit pysyivät vuoden kolmannella neljänneksellä lähes ennallaan. Työllisten ja työpaikkojen määrät pysyivät samalla tasolla myös edelliseen vuoteen verrattuna. Työllisten määrän trendi pysyi ennallaan vuoden kolmannella neljänneksellä valtakunnallisestikin. Vuoden takaiseen verrattuna koko maan työllisten määrä kasvoi heinä–syyskuussa puoli prosenttia. Viimeksi kuluneen vuoden aikana sekä Helsingin seudun työllisten että työpaikkojen määrä oli noin 3 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Koko maassa työllisten määrä oli prosentin alle vertailuvuoden tason.

HELSINGIN SEUDUN TOIMIALARAKENNE

Helsingin seutu on maan suurin ja kansainvälinen yritystoiminnan keskittymä. Seudun yritystoiminta on erikoistunut informaatioaloihin, tukkukauppaan ja logistiikkaan sekä liike-elämän ja rahoituksen palveluihin. Helsingin seudulla, jonka maapinta-ala on 1,2 % koko maasta, asuu 27 % Suomen väestöstä, sijaitsee 31 % maan työpaikoista ja tuotetaan 37 % maan bruttokansantuotteesta.

Helsingin seutu

Helsingin seudun väkiluku oli ennakkotiedon mukaan 1 472 000 kuluva vuoden syyskuussa. Työvoimatutkimuksen mukaan seudulla oli vii-

meksi kuluneen vuoden aikana 729 000 työllistä ja 772 400 työpaikkaa. Alueen bruttokansantuote oli vuonna 2016 noin 80 miljardia euroa.

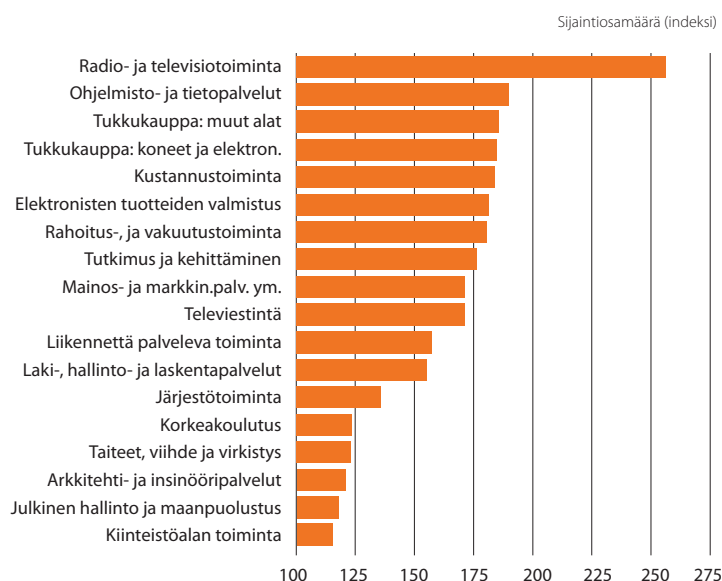
Toimialarakenne

Helsingin seudun elinkeinorakenne on hyvin palveluvaltainen. Seudun työpaikoista 16 % on jalostuksessa, 59 % kaupan ja muiden markkinapalveluiden toimialoilla sekä 25 % julkisissa palveluissa. Erityisesti kaupan ja muiden markkinapalvelualojen osuudet ovat Helsingin seudulla huomattavasti suurempia kuin koko maassa. Julkisten palveluiden työpaikkaosuus on seudulla jonkin verran pienempi ja jalostuksen osuus huomattavasti pienempi kuin koko maassa. Alkutuotannon merkitys Helsingin seudun toimialarakenteessa on marginaalinen.

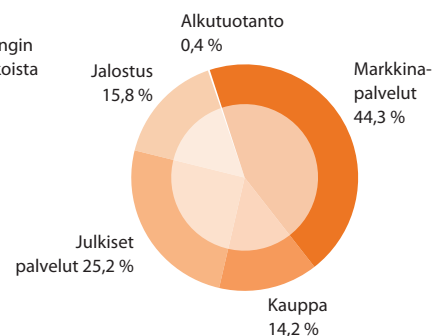
Erikoistumisalat

Helsingin seudun elinkeinotoiminnan erikoistumista voidaan tarkastella suhteuttamalla seudun kunkin toimialan työpaikkaosuus koko maan vastaavaan osuuteen. Näiden niin sanottujen sijaintiosamääräindeksien perusteella Helsingin seutu on suuntautunut vahvimmin informaation tuotantoon ja välitykseen, tukkukauppaan ja muuhun logistiikkaan, liike-elämän ja rahoituksen palveluihin, muihin erikoistuneisiin palvelualoihin, korkean teknologian teollisuuteen, tutkimukseen, kehittämiseen ja korkeakoulutukseen sekä toimintoihin, jotka liittyvät seudun rooliin maan hallinto- ja päätöksentekokeskuksena. Helsingin seudun erikoistumisprofiili poikkeaa ratkaisevasti muiden Suomen suurien kaupunkialueiden profileista.

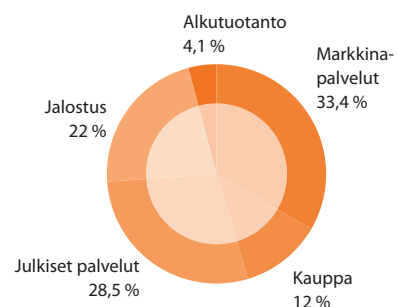
Helsingin seudun vahvimmat erikoistumisalat.
Indeksi, koko maa = 100

Päätoimialojen osuus (%) Helsingin seudun työpaikoista 2016.

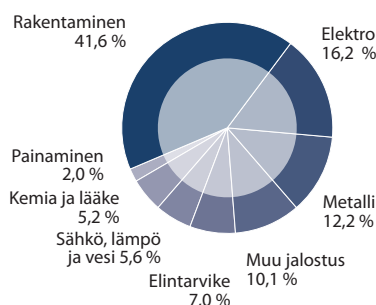

Päätoimialojen osuus (%) koko maan työpaikoista 2016.

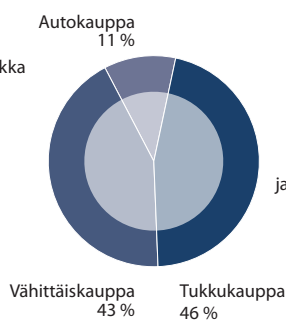

Työpaikkojen toimialajakauma Helsingin seudun päätoimialoilla 2016.

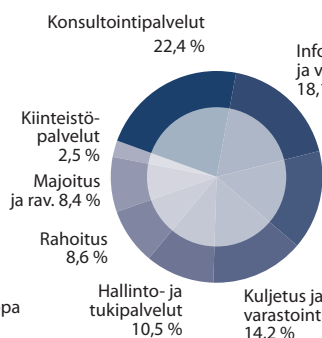
JALOSTUS

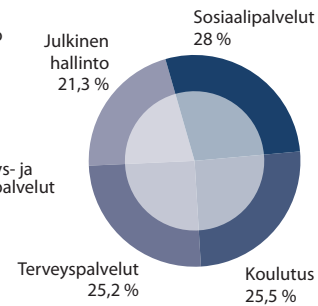
KAUPPA

MARKKINAPALVELUT

JULKINEN HALLINTO JA HYVINVOINTIPALVELUT

TOIMIALOJEN VERTAILU

Kaikkien toimialojen yhteenlasketun liiketoiminnan kasvu edellisvuodesta jatkui kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä.

Yritysten liikevaihto ja palkkasumma

Talouden aktiivisuuden eroja toimialojen välillä verrataan oheisissa kuvioissa käyttäen indikaattoreina liikevaihtoa ja palkkasummaa (rahoitustoiminnassa ei liikevaihtoa). Muutokset esitetään nimellisinä poistamatta inflaation vaikutusta.

Helsingin seudun yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi ennakoarvion mukaan kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna 6 %. Kuluttajahinnat nousivat vuoden takaiseen nähden heinä–syyskuussa 0,7 %, tukkuhinnat 4,6 %, teollisuuden tuottajahinnat 3,8 % ja rakennuskustannukset 0,2 %.

Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta kaikilla päätoimialoilla vuoden kolmannella neljänneksellä. Liikevaihdon kasvu oli heinä–syyskuussa voimakkainta kuljetuksessa ja varastoinnissa, jossa liikevaihto kasvoi 8 % vuoden takaisesta.

Myös yritysten yhteenlasketun palkkasumman kasvu vuoden takaisesta jatkui. Palkkasumma kasvoi edellisvuodesta useimmilla päätoimialoilla. Vuoden takaiseen verrattuna yhteenlasketun palkkasumman kasvua oli vuoden kolmannella neljänneksellä 2 %.

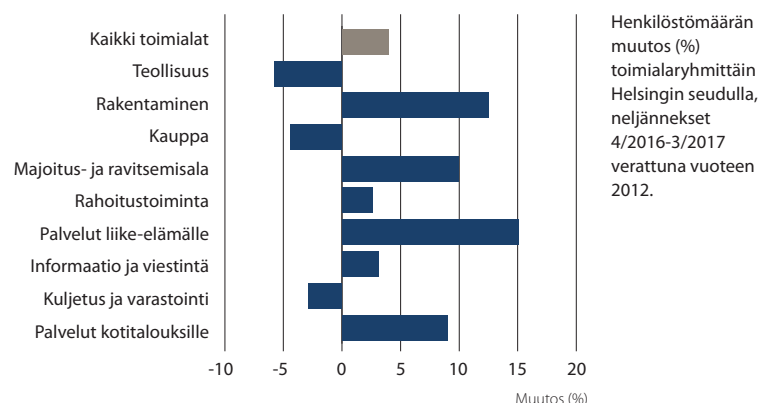
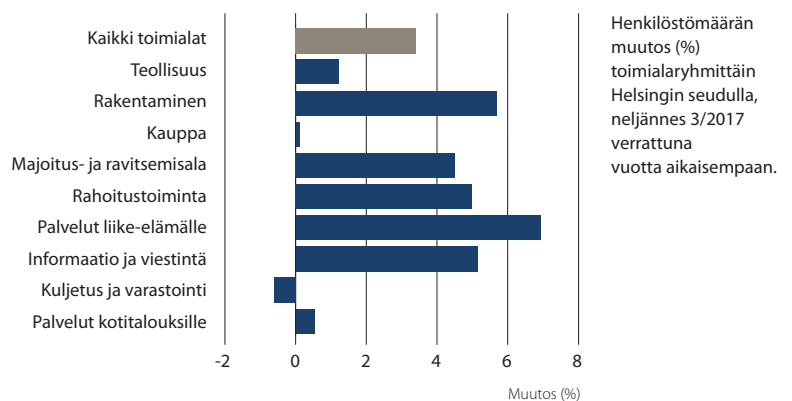
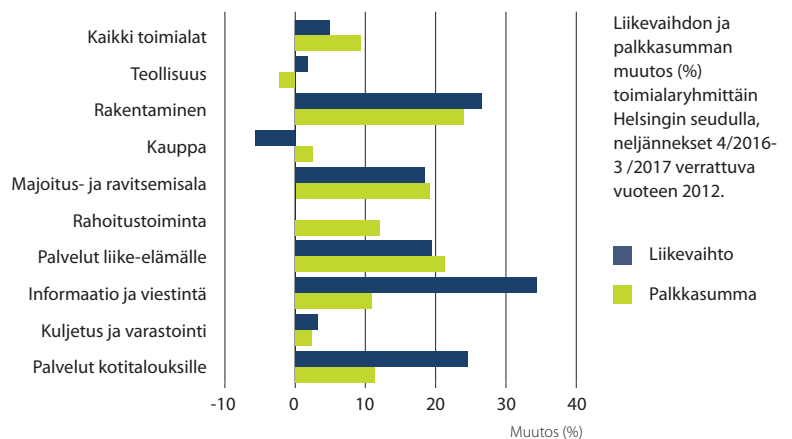
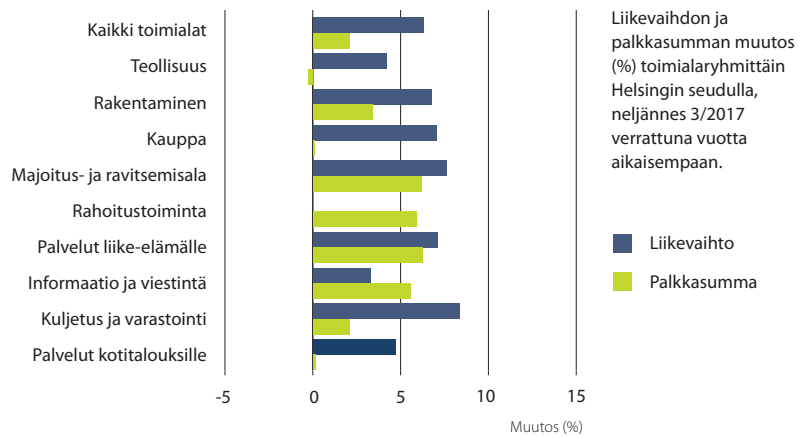
Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 5 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Seudun yritysten palkkasumma on kasvanut 9 % vertailuvuoden tasosta. Kuluttajahinnat ovat nousseet 3 % vuoteen 2012 verrattuna. Liikevaihto on kasvanut vertailuvuoden tasoon nähden eniten informaatio- ja viestintäalalla. Teollisuuden, kaupan sekä kuljetuksen ja varastoinnin liikevaihdon kehitys on ollut muiden toimialojen kehitystä selvästi heikompaa.

Henkilöstömäärä päätoimialoilla

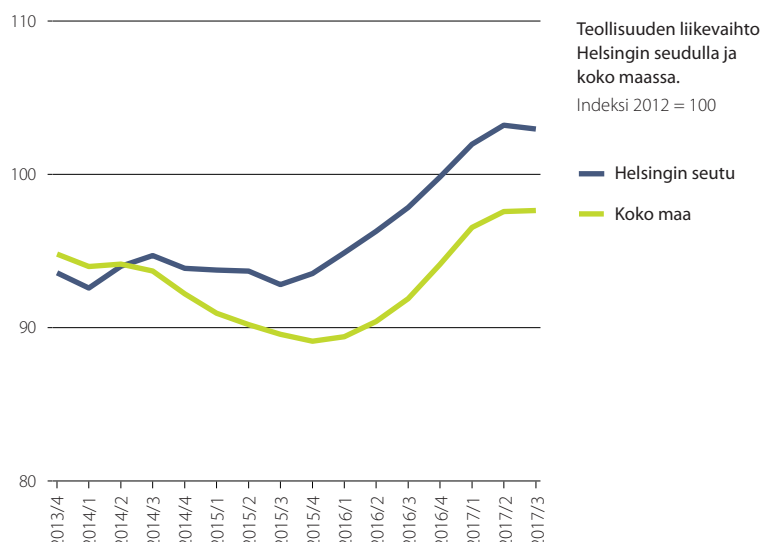
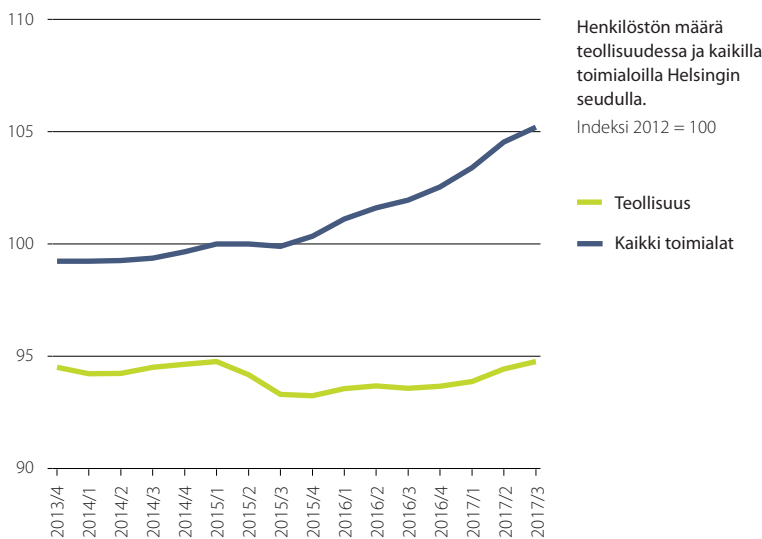
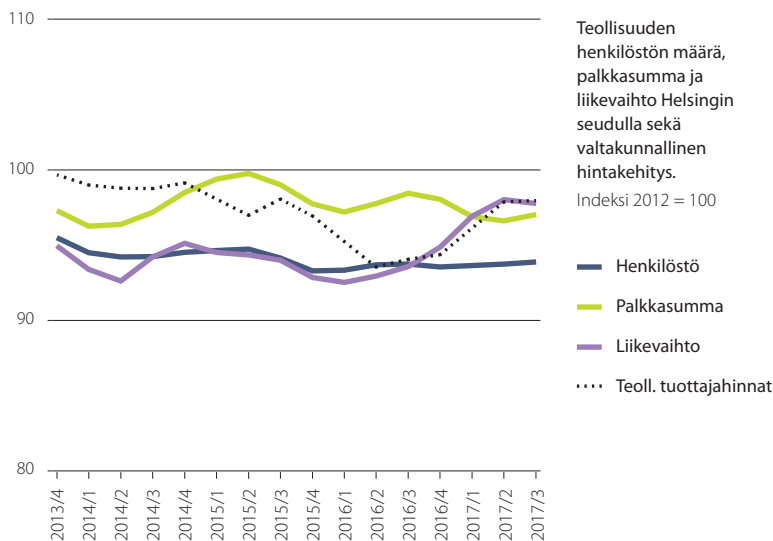
Henkilöstömäärä-indikaattori kuvaa Helsingin seudulla toimivissa yrityksissä ja muissa organisaatioissa tehtyjen henkilötyövuosien määrää.

Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu henkilöstömäärä oli heinä–syyskuussa 3 % edellisvuotta korkeammalla tasolla. Henkilöstömäärä kasvoi useimmilla päätoimialoilla. Henkilöstömäärän kasvu oli voimakkainta liike-elämän palveluissa.

Seudulla toimivien yritysten henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 4 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Henkilöstömäärän kasvua on ollut viiden vuoden takaisesta eniten liike-elämän palveluissa. Teollisuudessa, kuljetuksessa ja varastoinnissa sekä kaupan alalla henkilöstömäärä on laskenut vertailuvuoden tasoon nähden.

Teollisuus, sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, vesi- ja jätevesihuolto, jäte- ja ympäristöhuolto, kaivostoiminta

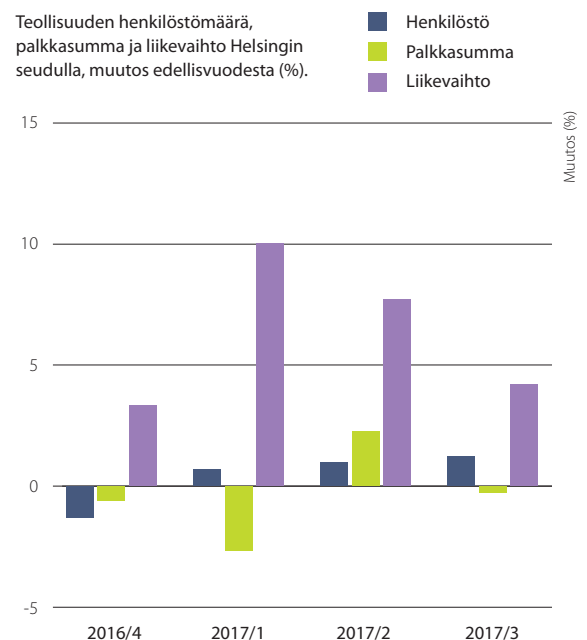

Teollisuusyritysten liikevaihdon kasvu vuoden takaisesta jatkui.

Helsingin seudulla toimivien teollisuusyritysten liikevaihdon trendi kasvoi vahvasti viime vuoden jälkipuoliskolla ja kuluvan vuoden alkupuolella, mutta ennakoarvion mukaan trendin kasvu hiipui vuoden kolmannella neljänneksellä. Liikevaihto kasvoi arvion mukaan heinä–syyskuussa 4 % vuoden takaiseen verrattuna. Alan liikevaihdon trendin kasvu tasaantui myös valtakunnallisesti. Teollisuuden tuottajahintojen trendi on pysynyt viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ennallaan. Edellisvuoteen nähden teollisuuden tuottajahinnat kasvoivat heinä–syyskuussa 4 %. Helsingin seudun teollisuuden liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 2 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Samana aikana teollisuuden tuottajahintojen taso on laskenut 2 %.

Teollisuuden henkilöstömäärän trendi kasvoi hienoisesti kuluvan vuoden toisella ja kolmannella neljänneksellä. Teollisuusyritysten henkilöstömäärä oli heinä–syyskuussa vuoden takaiseen verrattuna prosentin korkeammalla tasolla. Myös alan palkkasumman trendi kasvoi hieman viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana. Vuoden takaiseen verrattuna teollisuuden palkkasumma pysyi lähes ennallaan. Vuodesta 2012 Helsingin seudun teollisuusyritysten henkilöstömäärä on laskenut 6 %. Alan palkkasumma on vertailuvuotta 2 % alemmalla tasolla.

Helsingin seudun teollisuusyrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 71 800 työpaikkaa.

RAKENTAMINEN

Talonrakentaminen, maa- ja vesirakentaminen, erikoistunut rakennustoiminta

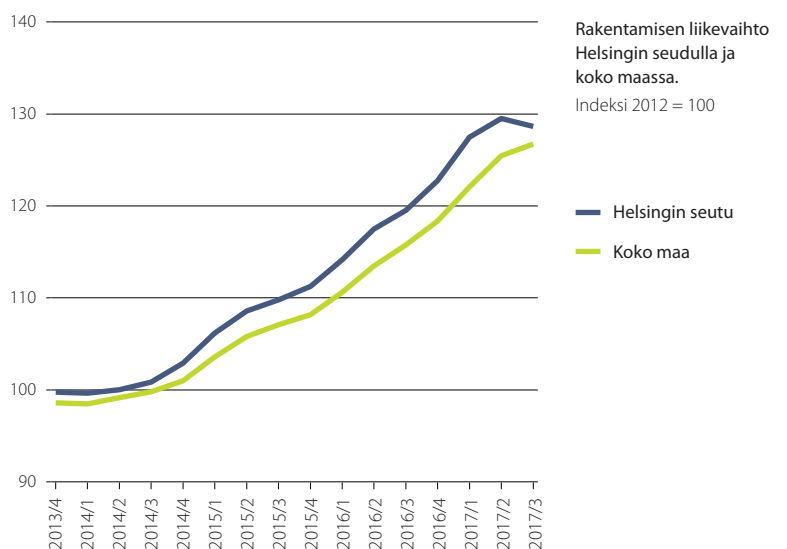
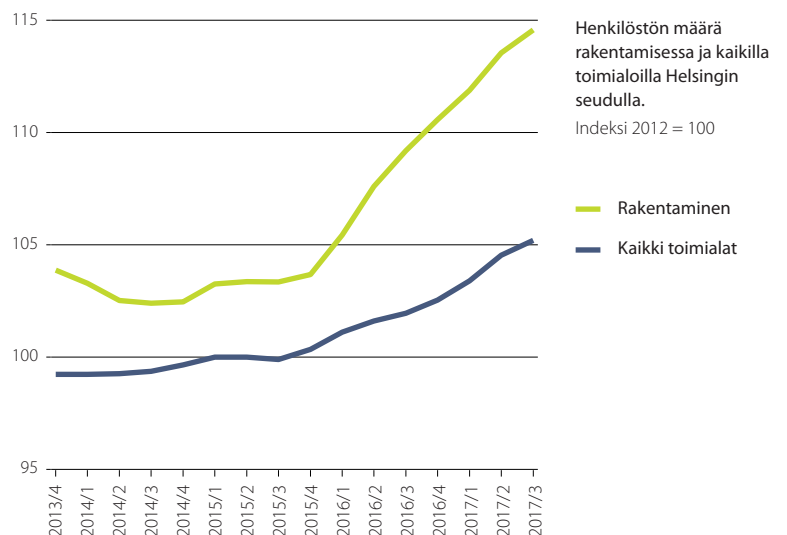
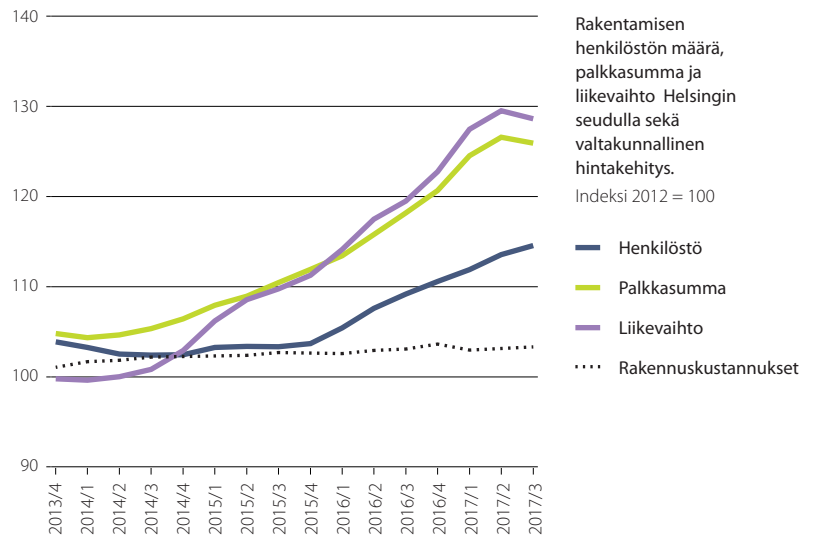
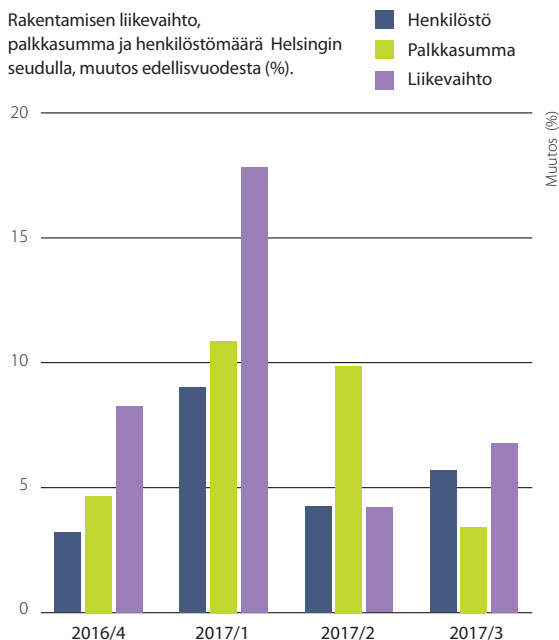
Rakentamisen liikevaihdon ja palkkasumman trendien vahva kasvu tasaantui.

Rakennusalan liikevaihdon trendin pitkään jatkunut vahva kasvu hiipui ennakoarvion mukaan kuluvaan vuoden kolmannella neljänneksellä. Arvion mukaan alan liikevaihto oli heinä–syyskuussa 7 % edellisvuotta korkeammalla tasolla. Rakennuskustannukset pysyivät lähes ennallaan vuotta aiempaan verrattuna. Valtakunnallisesti alan liikevaihdon trendin kasvu jatkui. Vuoteen 2012 verrattuna rakennusalan liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana Helsingin seudulla keskimäärin 27 % korkeammalla tasolla. Rakennuskustannukset ovat nousseet samana aikana 3 %.

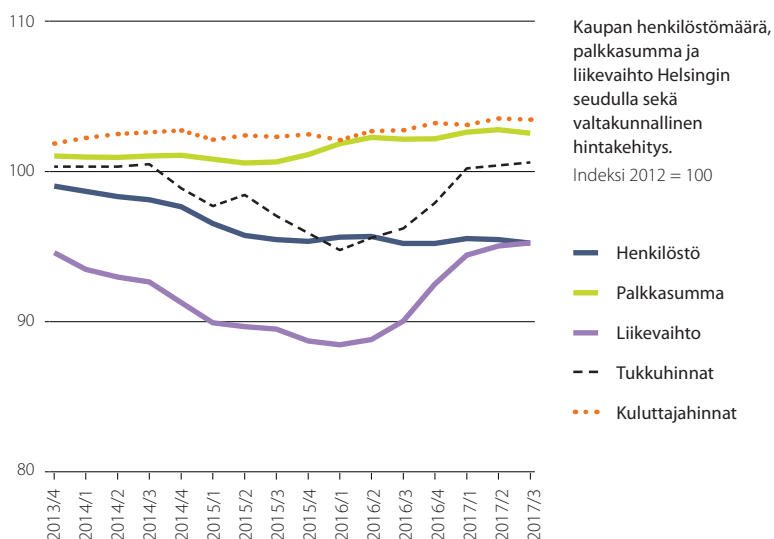
Myös rakennusyritysten palkkasumman trendin kasvu tasaantui heinä–syyskuussa. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna palkkasumma oli vuoden kolmannella neljänneksellä 3 % korkeammalla tasolla. Rakentamisen henkilöstömäärän trendin kasvu kuitenkin jatkui. Edellisvuoteen verrattuna henkilöstömäärän kasvua kertyi 6 %. Vuodesta 2012 rakennusalan palkkasumma on kasvanut 24 %. Henkilöstömäärä on alalla vertailuvuoteen nähden 13 % korkeammalla tasolla.

Helsingin seudun rakennusalan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 53 600 työpaikkaa.

Rakentamisen liikevaihto, palkkasumma ja henkilöstömäärä Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Tukkukauppa, agentuuritoiminta, vähittäiskauppa,
moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus, polttoaineen
vähittäismyynti

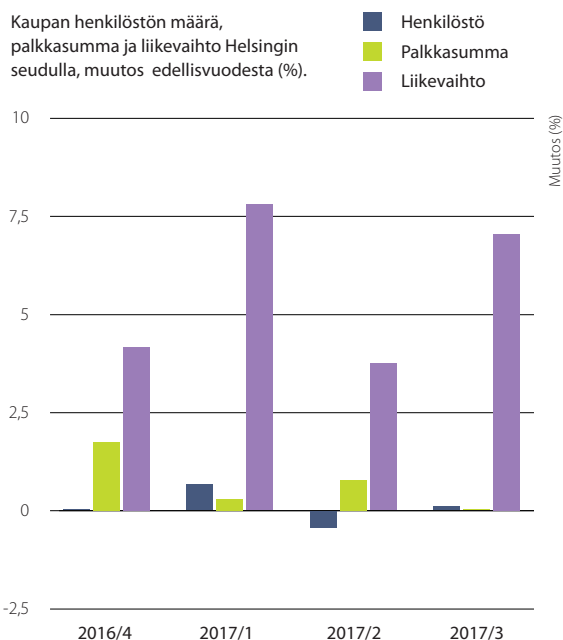
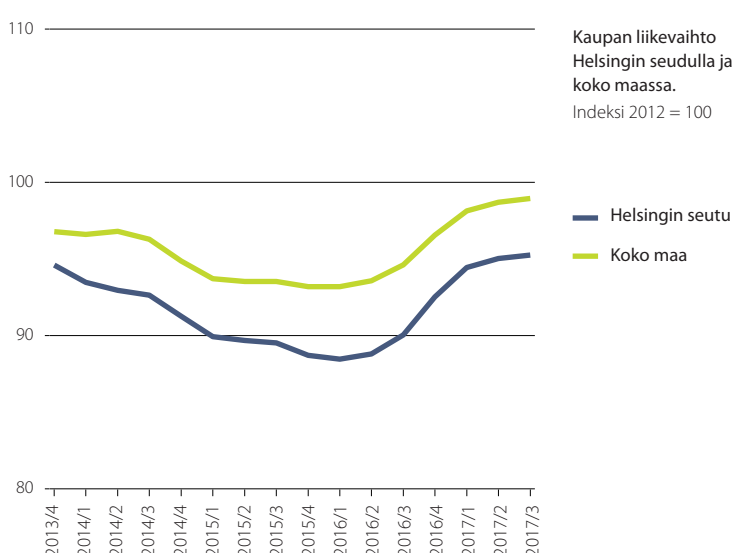
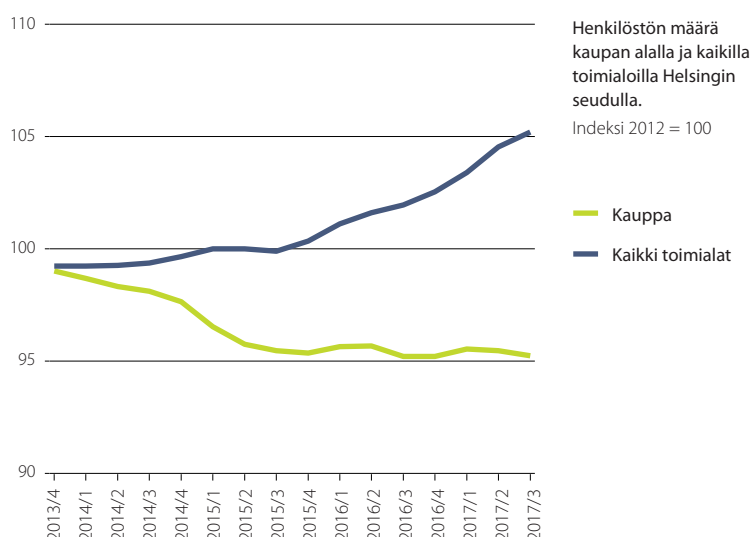

Kaupan alan liikevaihdon kasvu edellisvuodesta jatkui.

Kaupan liikevaihdon trendin viime vuoden loppupuolella alkanut kasvu tasaantui kuluvaan vuoden toisella neljänneksellä. Heinä–syyskuussa kaupan liikevaihdon trendi pysyi ennakoarvion mukaan ennallaan. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan nähden alan liikevaihto oli arvion mukaan 7 % korkeammalla tasolla. Kaupan liikevaihdon trendin kasvu tasaantui myös koko maassa. Kaupan liikevaihdon kasvun hidastumiseen on vaikuttanut tukkuhintojen nousun pysähtyminen. Edellisvuoteen verrattuna tukkuhinnat olivat 5 % korkeammalla tasolla. Kuluttajahinnat nousivat vuoden takaisesta vajaan prosentin. Kaupan liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana Helsingin seudulla 6 % alemmalla tasolla kuin vuonna 2012. Tukkuhinnat olivat keskimäärin vertailuvuoden tasolla. Kuluttajahinnat ovat nousseet 3 % vuoteen 2012 nähden.

Kaupan alan palkkasumman trendi pysyi viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana lähes samalla tasolla. Alan palkkasumma pysyi ennallaan myös edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoteen 2012 nähden alan palkkasumma on kasvanut 3 %. Myös kaupan henkilöstömäärä pysyi lähes ennallaan niin edelliseen neljännekseen kuin vuoden takaiseen verrattuna. Vertailuvuoteen nähden kaupan alan henkilöstömäärä on laskenut reilut 4 %.

Työvoimatutkimuksen mukaan kaupan toimialalla oli viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 104 400 työpaikkaa Helsingin seudulla.

MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA

Majoitus, ravitsemistoiminta

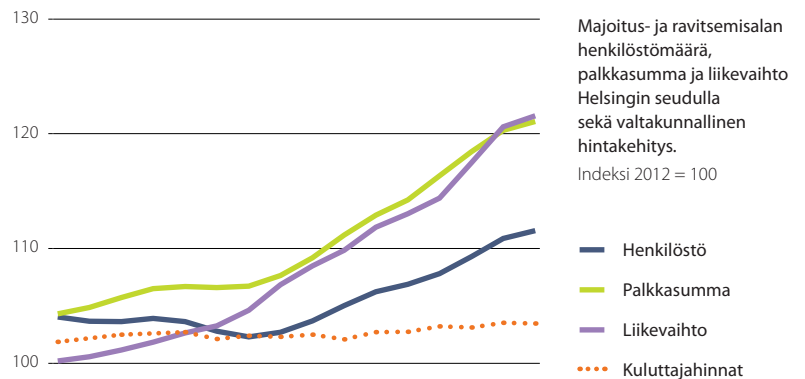
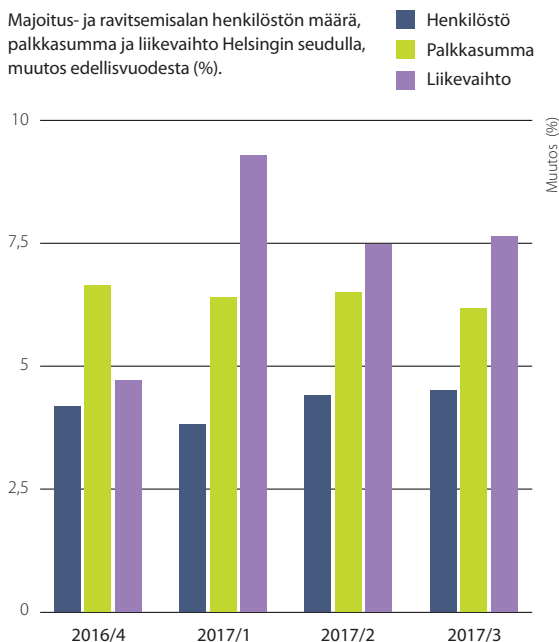
Majoitus- ja ravitsemisalan liiketoiminta kehittyi edelleen vahvasti.

Helsingin seudun majoitus- ja ravitsemisalan liikevaihdon trendin kasvu jatkui ennakoarvion mukaan kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Edelliseen vuoteen nähden alan liikevaihto oli arvion mukaan heinä-syyskuussa 8 % korkeammalla tasolla. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihdon trendi kasvoi myös valtakunnallisesti. Vertailuvuoden tasosta alan liikevaihto on kasvanut Helsingin seudulla 19 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 3 %.

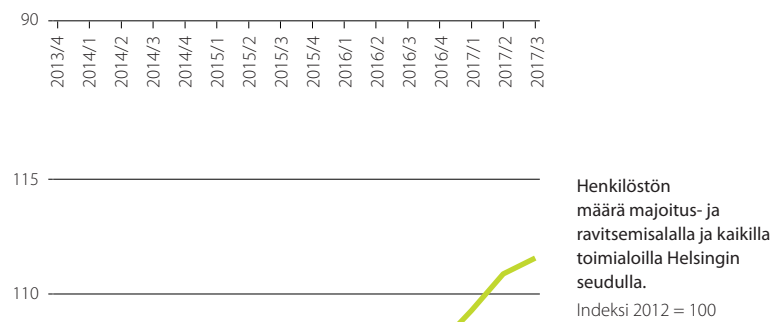
Alan palkkasumman trendin kasvu jatkui kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Vuoden takaiseen verrattuna palkkasumma oli alalla heinä-syyskuussa 6 % korkeammalla tasolla. Myös alan henkilöstömäärän trendi kasvoi edelleen. Vuoden takaiseen verrattuna henkilöstömäärä oli noin 5 % korkeammalla tasolla. Majoitus- ja ravitsemisalan palkkasumma on kasvanut vajaan viidenneksen vuodesta 2012. Alan henkilöstömäärä on vertailuvuoteen nähden kymmenyksen korkeammalla tasolla.

Majoitus- ja ravitsemisalalla oli työvoimatutkimuksen mukaan noin 27 900 työpaikkaa Helsingin seudulla viimeksi kuluneen vuoden aikana.

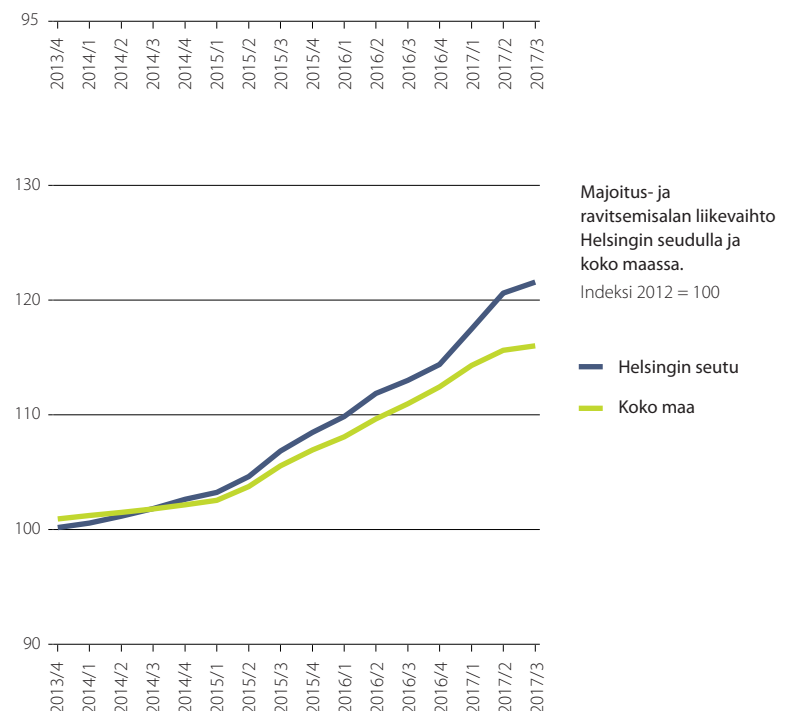
Majoitus- ja ravitsemisalan henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

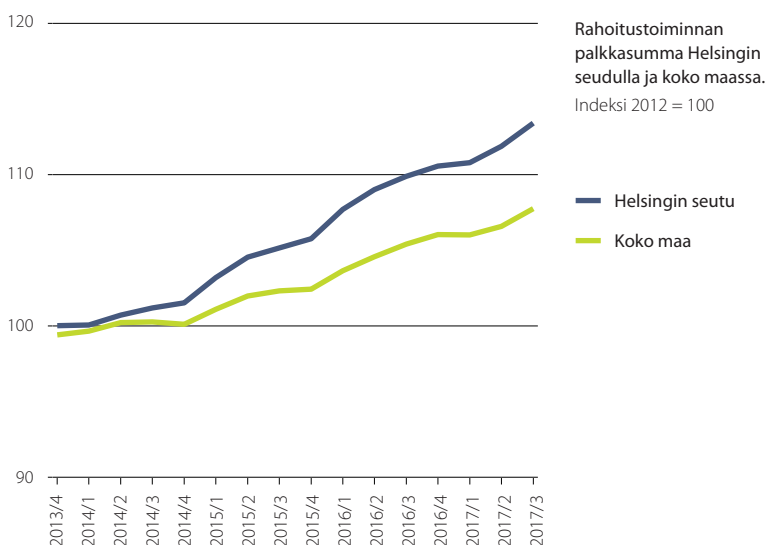
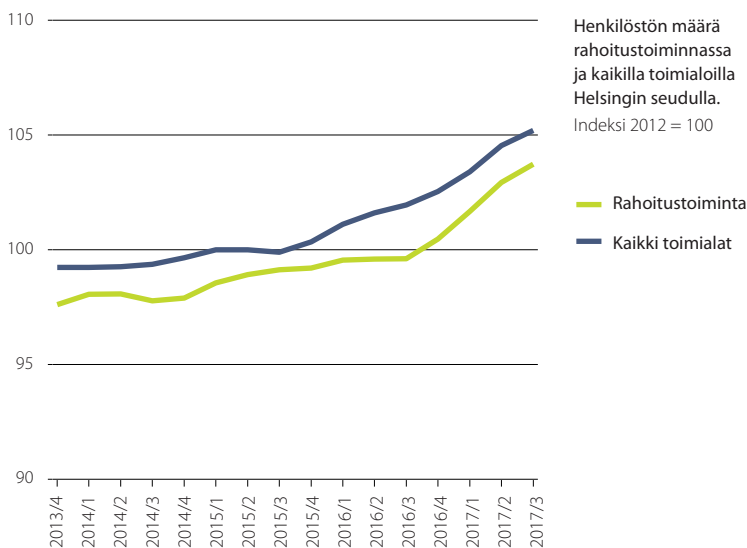
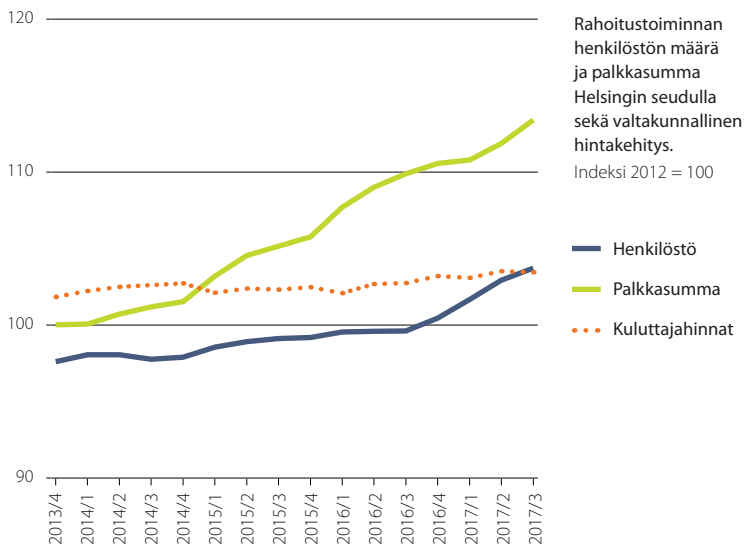
Majoitus- ja ravitsemisalan henkilöstömäärä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla sekä valtakunnallinen hintakehitys. Indeksi 2012 = 100

Henkilöstön määrä majoitus- ja ravitsemisalalla ja kaikilla toimialoilla Helsingin seudulla. Indeksi 2012 = 100

Majoitus- ja ravitsemisalan liikevaihto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2012 = 100

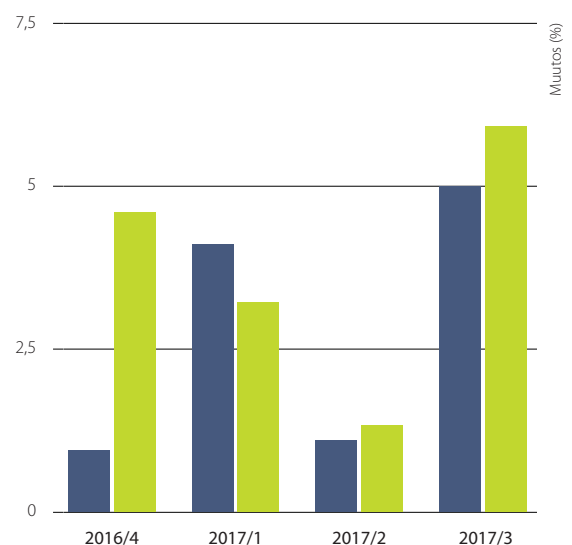
Rahoitustoiminnan liiketoiminnan kasvu jatkui.

Helsingin seudun rahoitustoiminnan palkkasumman trendin kasvu jatkui kuluvaan vuoden kolmannella neljänneksellä. Edellisvuoteen nähden alan palkkasumma oli heinä-syyskuussa 6 % korkeammalla tasolla. Rahoitustoiminnan palkkasumman trendi kasvoi myös koko maassa. Viimeksi kuluneen vuoden aikana alan palkkasumma oli vuoteen 2012 verrattuna Helsingin seudulla 12 % korkeammalla tasolla. Kuluttajahinnat ovat nousseet vertailuvuoden tasosta 3 %.

Alan henkilöstömäärän trendin viime vuoden lopussa alkanut kasvu jatkui kuluvaan vuoden kolmannella neljänneksellä. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna henkilöstömäärä oli heinä-syyskuussa 5 % korkeammalla tasolla. Vertailuvuoteen nähden alan henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 3 % korkeammalla tasolla.

Rahoitustoiminnassa oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 31 000 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Rahoitustoiminnan henkilöstön määrä ja palkkasumma Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

PALVELUT LIIKE-ELÄMÄLLE

Kiinteistöpalvelut, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, hallinto- ja tukipalvelutoiminta

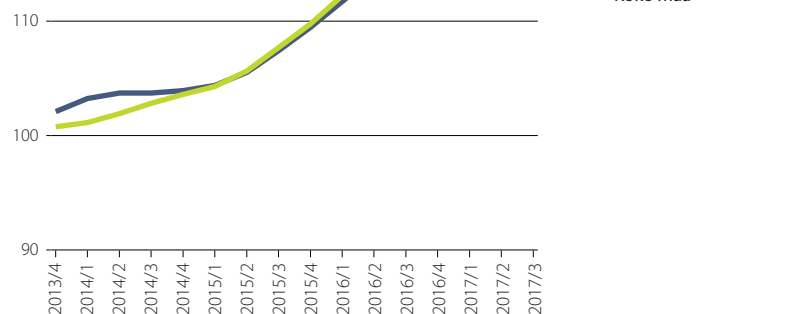
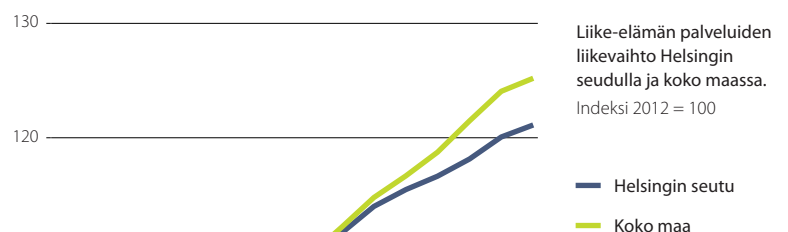
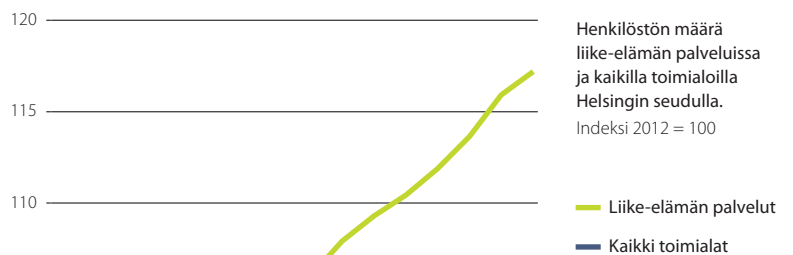
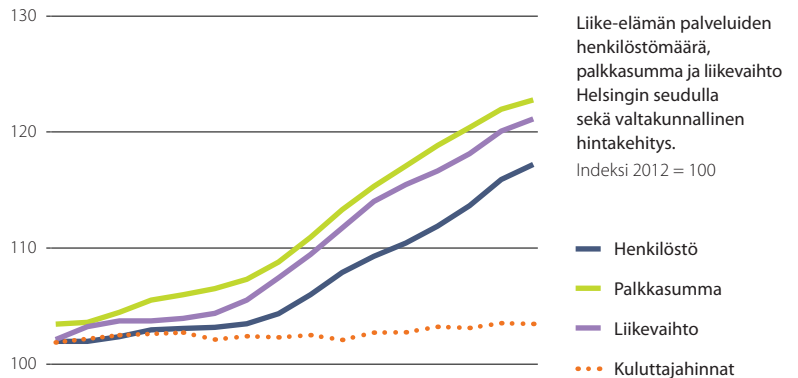
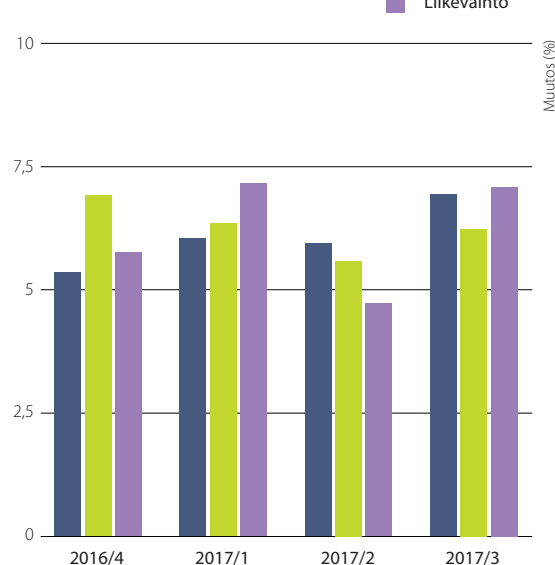
Helsingin seudun liike-elämän palveluiden liiketoiminnan kehitys jatkui vahvana.

Liike-elämän palveluiden liikevaihdon kasvu jatkui ennakkoarvion mukaan kuluvan vuoden heinä–syyskuussa. Alan liikevaihdon trendi kasvoi edelleen myös valtakunnallisesti. Helsingin seudun liike-elämän palveluiden liikevaihto oli vuoden kolmannella neljänneksellä edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna arvion mukaan 7 % korkeammalla tasolla. Vuoden 2012 tasoon nähden alan liikevaihto on kasvanut viidenneksen. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 3 %.

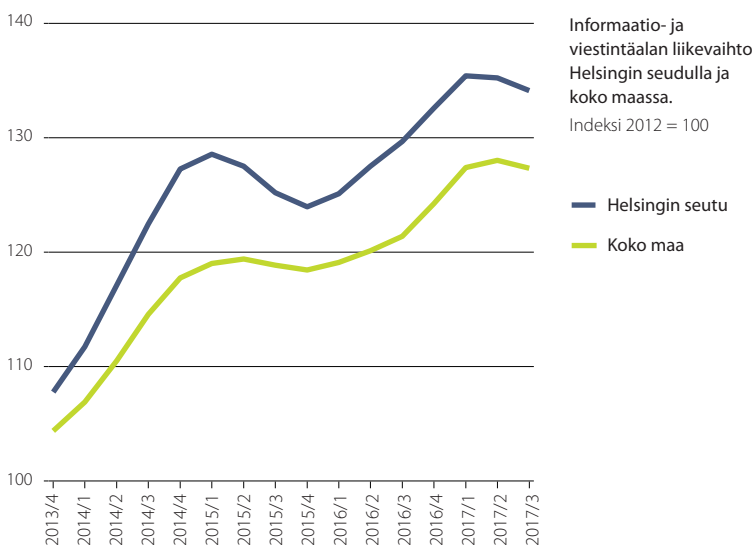
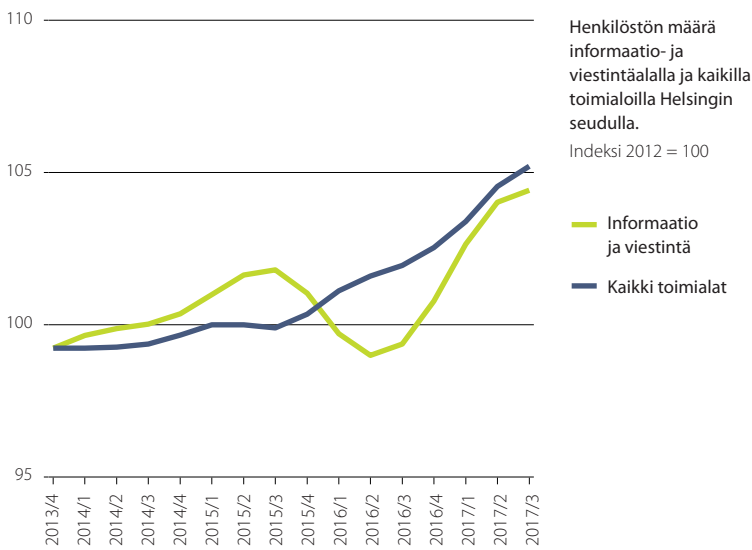
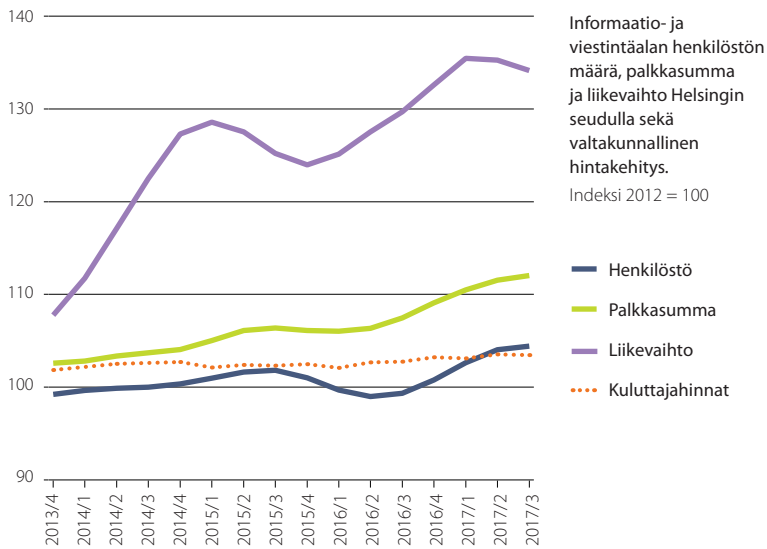
Seudun liike-elämän palveluiden palkkasumman trendin kasvu jatkui kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Heinä–syyskuussa palkkasumma oli alalla 6 % edellisvuotta korkeammalla tasolla. Myös alan henkilöstömäärän kasvu jatkui. Vuotta aikaisempaan verrattuna henkilöstömäärän kasvua oli 7 %. Vuoden 2012 tasoon verrattuna alan henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 15 % ja palkkasumma 21 % korkeammalla tasolla.

Työvoimatutkimuksen mukaan liike-elämälle palveluja tuottavissa yrityksissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin noin 127 800 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Liike-elämän palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Kustannustoiminta, elokuva- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen, radio- ja televisiotuotanto, televiestintä, ohjelmistot ja konsultointi, tietopalvelutuotanto

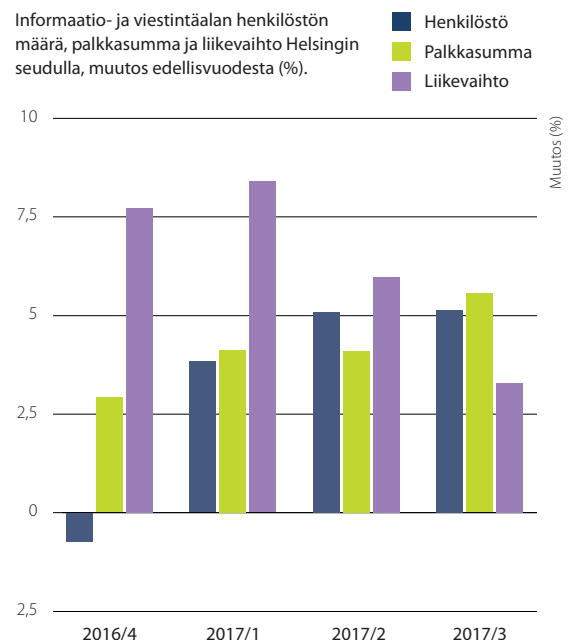

Informaatio- ja viestintäalan liikevaihdon kasvu hiipui, mutta alan henkilöstömäärän ja palkkasumman kasvu jatkui.

Helsingin seudun informaatio- ja viestintäalan liikevaihdon trendin kasvu tasaantui kuluvaan vuoden alussa ja ennakoarvion mukaan trendi kääntyi hienoiseen laskuun vuoden kolmannella neljänneksellä. Alan liikevaihdon trendin kasvu hiipui myös valtakunnallisesti. Informaatio- ja viestintäalan liikevaihto oli vuoden kolmannella neljänneksellä Helsingin seudulla arvion mukaan 3 % korkeammalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Vuoteen 2012 verrattuna alan liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 34 % korkeammalla tasolla. Kuluttajahinnat ovat nousseet 3 % vertailuvuoteen nähden.

Informaatio- ja viestintäalan palkkasumman trendin kasvu jatkui kuluvaan vuoden heinä-syyskuussa. Edellisvuoden vastaavaan aikaan nähden palkkasumma oli 6 % korkeammalla tasolla. Vertailuvuodesta alan palkkasumma on kasvanut reilun kymmenyksen. Myös alan henkilöstömäärän trendin kasvu jatkui. Edellisvuoteen nähden henkilöstömäärä oli vuoden kolmannella neljänneksellä 5 % korkeammalla tasolla. Vuoden 2012 tasoon verrattuna henkilöstömäärä on kasvanut alalla 3 %.

Informaatio- ja viestintäalan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin noin 61 100 työpaikkaa Helsingin seudulla.

KULJETUS JA VARASTOINTI

Maaliikenne, vesiliikenne, ilmaliikenne, varastointi ja liikennettä palveleva toiminta, posti- ja kuriiritoiminta

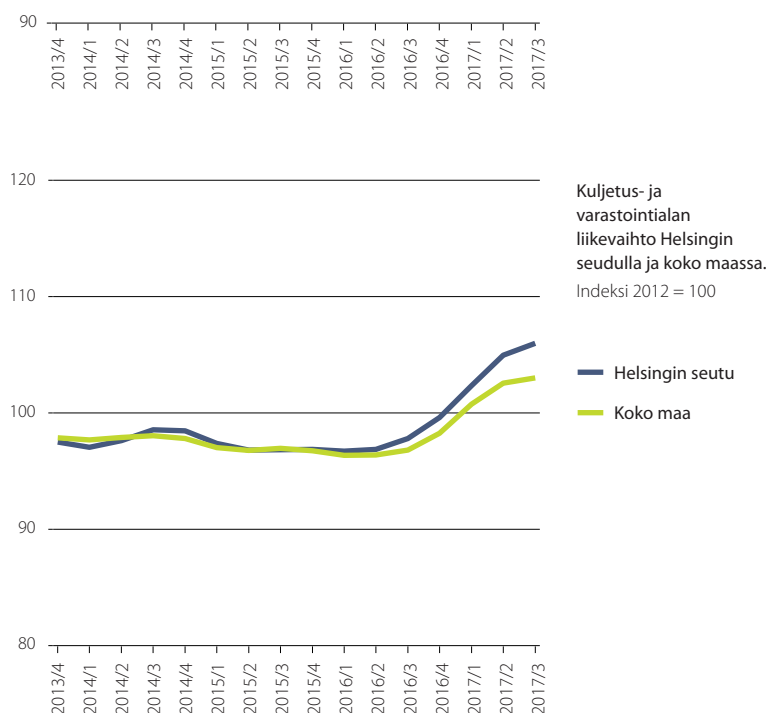
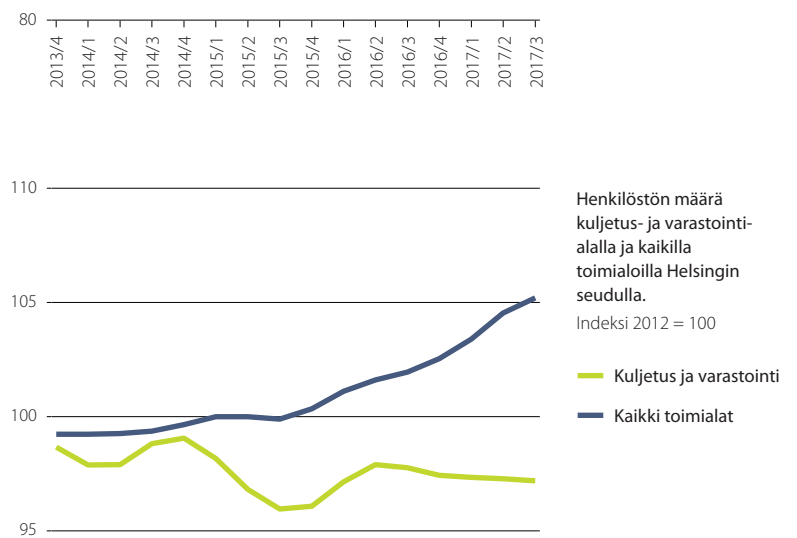
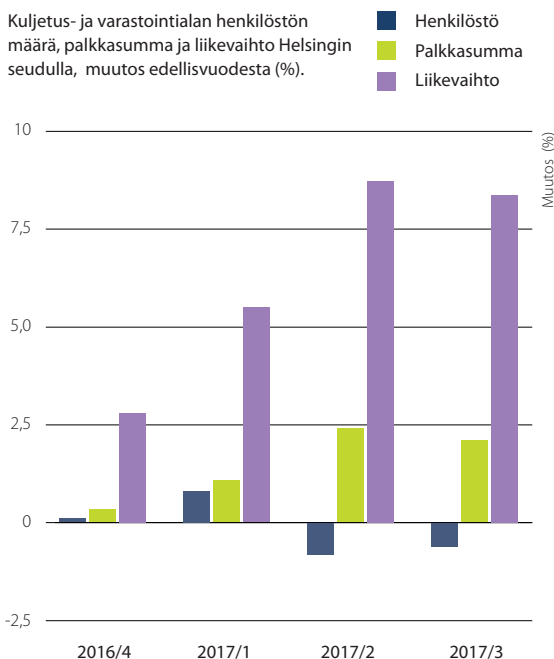
Kuljetus- ja varastointialan liikevaihdon vahva kasvu jatkui.

Helsingin seudun kuljetus- ja varastointialan yritysten liikevaihdon trendin viime vuoden loppupuolella alkanut kasvu jatkui ennakoarvion mukaan kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Alan liikevaihdon trendi kasvoi hieman myös koko maassa. Kuljetuksen ja varastoinnin liikevaihto oli heinä–syyskuussa Helsingin seudulla edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna arvion mukaan noin 8 % korkeammalla tasolla. Alan liikevaihto on seudulla 3 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Myös kuluttajahinnat ovat nousseet vertailuvuoden tasosta 3 %.

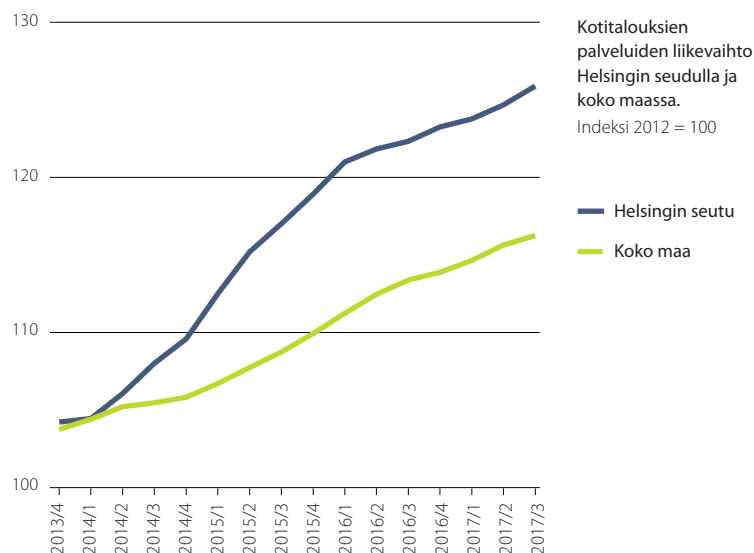
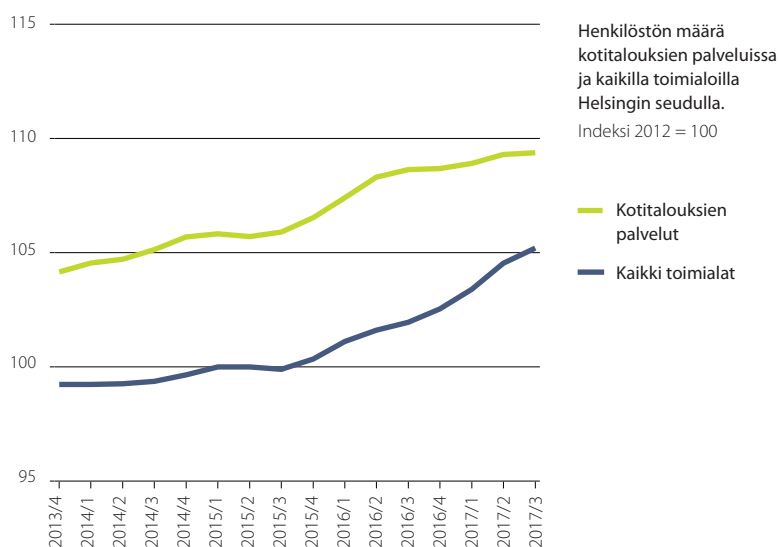
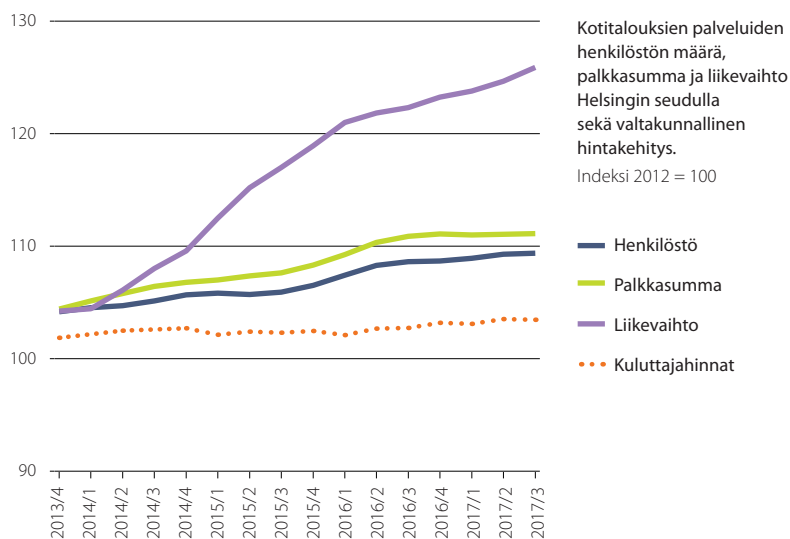
Kuljetuksen ja varastoinnin palkkasumman trendi kääntyi kasvuun kuluvan vuoden toisella neljänneksellä ja trendin kasvu jatkui heinä–syyskuussa. Vuoden takaiseen verrattuna palkkasumma kasvoi kolmannella neljänneksellä 2 %. Alan palkkasumma oli viimeksi kuluneen vuoden aikana 2 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Alan henkilöstömäärän trendi pysyi lähes ennallaan. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna henkilöstömäärä oli vajaan prosentin alemmalla tasolla. Vuoden 2012 tasoon nähden alan henkilöstömäärä on supistunut 3 %.

Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin noin 48 200 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Kuljetus- ja varastointialan henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Yksityiset koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut, taiteet, viihde ja virkistys, muut palvelut

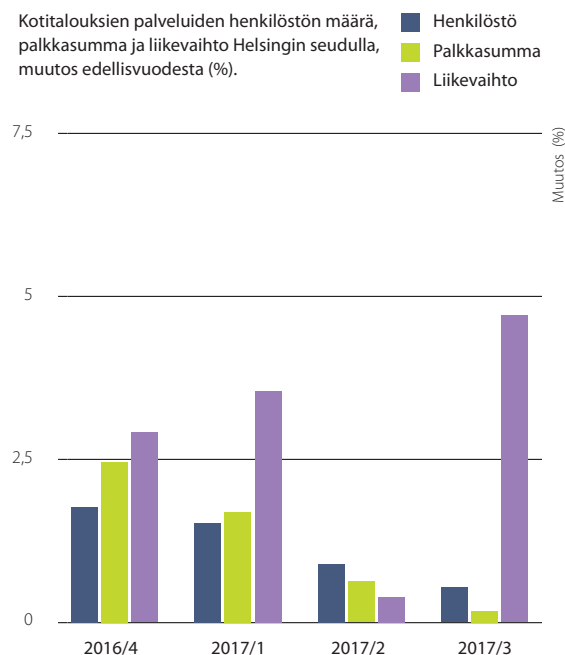
Kotitalouksien palveluja tuottavien yritysten liikevaihdon trendi kasvoi edelleen.

Kotitalouspalveluiden liikevaihdon trendin kasvu jatkui ennakkoarvion mukaan kuluvaan vuoden kolmannella neljänneksellä. Alan liikevaihdon trendin kasvu jatkui myös valtakunnallisesti. Kotitalouspalveluiden liikevaihto oli Helsingin seudulla heinä–syyskuussa arvion mukaan 5 % korkeammalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Vuodesta 2012 alkuun liikevaihto on kasvanut neljänneksen. Kuluttajahinnat ovat nousseet vertailuvuodesta 3 %.

Alan palkkasumma pysyi ennallaan vuoden kolmannella neljänneksellä niin edelliseen neljännekseen kuin vuoden takaiseen verrattuna. Myös kotitalouspalveluiden henkilöstömäärän trendi pysyi ennallaan heinä–syyskuussa. Edellisvuoteen verrattuna alan henkilöstömäärä oli vuoden kolmannella neljänneksellä puoli prosenttia korkeammalla tasolla. Vuoden 2012 tasoon nähden henkilöstömäärä on kasvanut 9 %. Alan palkkasumma on kasvanut reilun kymmenyksen vertailuvuoden tasosta.

Palveluja kotitalouksille tuottavissa yrityksissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana työvoimatutkimuksen mukaan keskimäärin noin 73 600 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Kotitalouksien palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT UDELLAMAALLA

Uudenmaan yritysten suhdanneodotukset pysyivät myönteisinä. Maakunnan yrityksissä pula ammattityövoimasta on noussut merkittäväksi tuotannon kasvun esteeksi, mutta myös kysynnän puute on edelleen ongelma.

Suhdannenäkymät

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen yritysten suhdannenäkymät pysyivät ennallaan alkusyksyn aikana. Lokakuussa 2017 tehdyn tiedustelun mukaan suhdanteiden odotetaan kohenevan hieman lähitulevaisuudessa. Suhdannenäkymien saldoluku oli lokakuussa 15, kun heinäkuussa tehdyssä kyselyssä vastaava saldoluku oli 17. Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen odotukset olivat samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin.

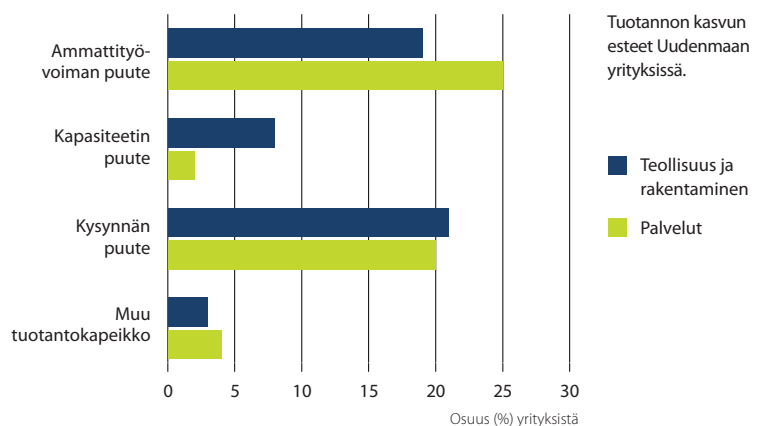
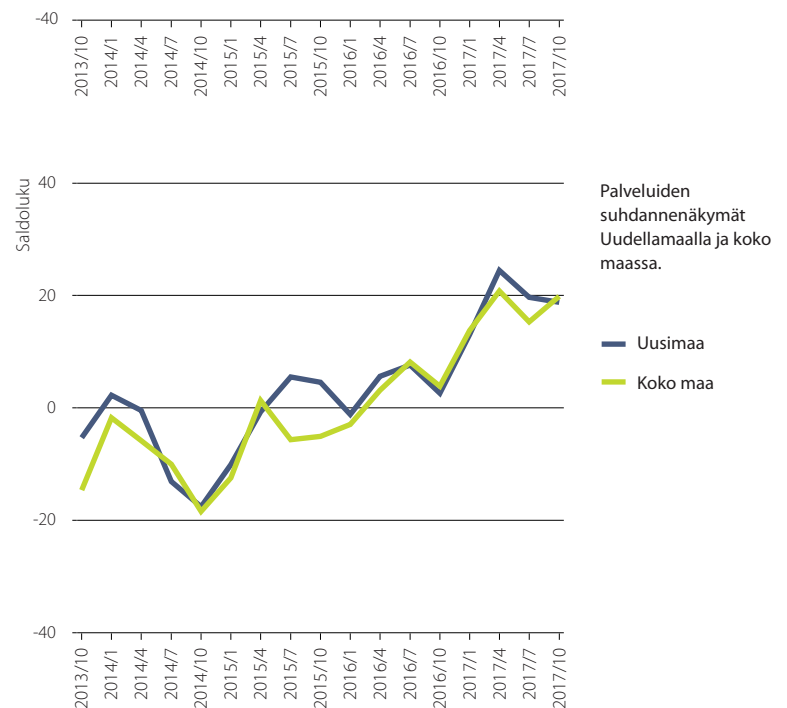
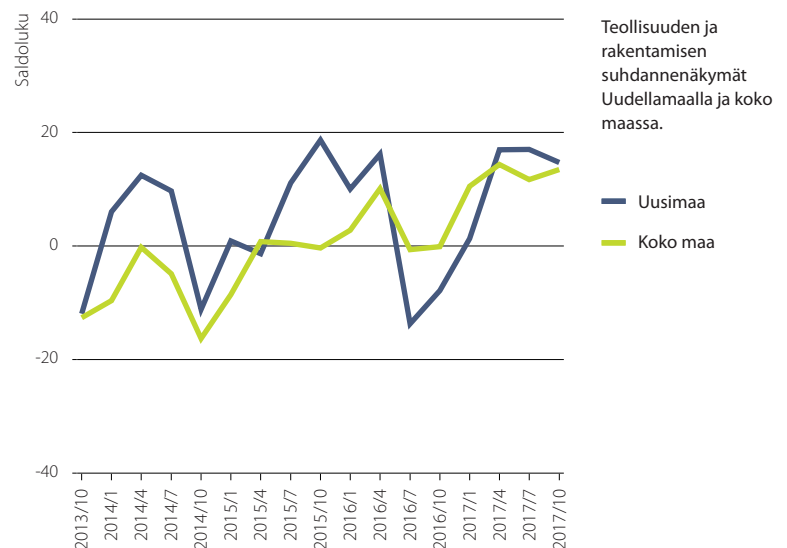
Palveluyritysten suhdanneodotukset pysyivät myönteisinä niin Uudellamaalla kuin valtakunnallisesti. Lokakuussa suhdannenäkymien saldoluku oli Uudenmaan palveluyrityksissä 19. Heinäkuussa maakunnan palveluyritysten odotuksia kuvaava saldoluku oli 20. Uudenmaan palvelualojen suhdannenäkymät olivat lokakuussa lähellä koko maan keskiarvoa.

Sekä Uudenmaan teollisuus- että palveluyrityksissä henkilöstön määrä on noususuunnassa. Henkilöstöodotuksia seuraavaan kolmen kuukauden aikana kuvaava saldoluku oli lokakuussa maakunnan teollisuusyrityksissä 11 ja palveluyrityksissä 4.

Tuotannon kasvun esteet

Tuotantokapeikkoja oli lokakuussa 42 %:lla teollisuuden sekä rakentamisen yrityksistä ja 51 %:lla palveluvastaajista. Ammattitaitoisesta työvoimasta oli lokakuussa pulaa 19 %:lla teollisuuden ja rakentamisen yrityksistä ja 25 % palvelualojen yrityksistä. Heikko kysyntä oli ongelma 21 %:lla teollisuuden ja rakentamisen vastaajista ja 20 %:lla palveluvastaajista.

Tietolähde: Elinkeinoelämän keskusliitto, suhdannebarometri. Suhdannebarometri perustuu teollisuus- ja palveluyrityksille tehtävään kyselyyn. Suhdannenäkymä-saldoluku kuvaa yritysten yleisiä lähitulevaisuuden suhdanneodotuksia. Saldoluku on suhdanteiden paranemista odottavien ja huononemista odottavien vastaajien %-osuuksien erotus.

Vaihtuva teema: VÄESTÖKEHITYS POHJOISMAIDEN SUURILLA KAUPUNKISEUDUILLA

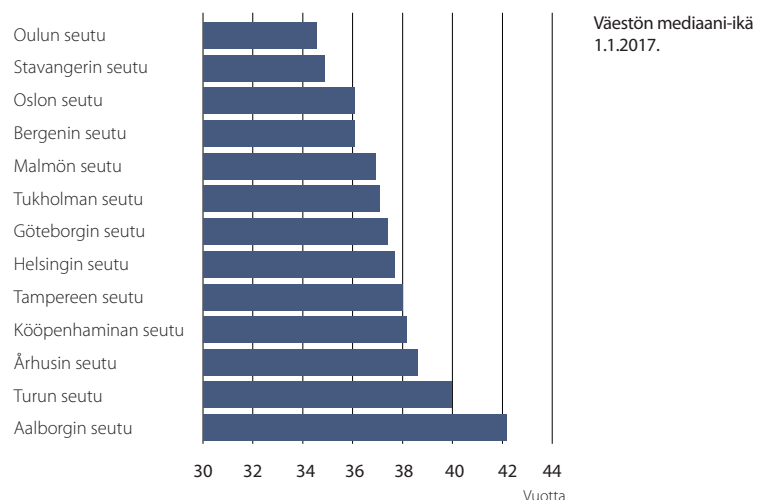
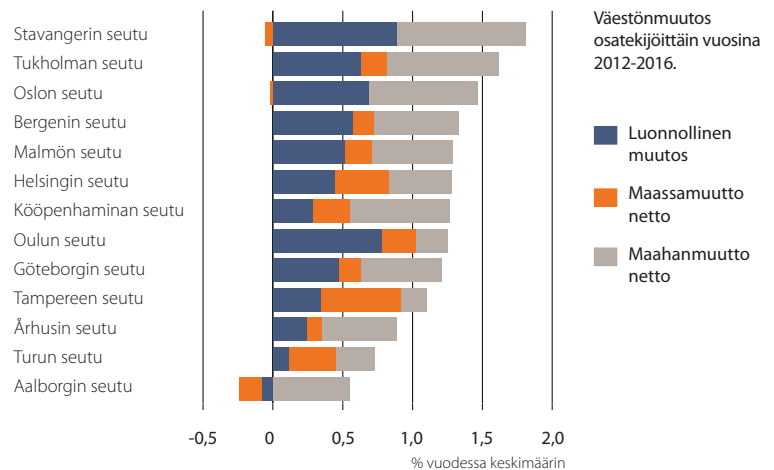
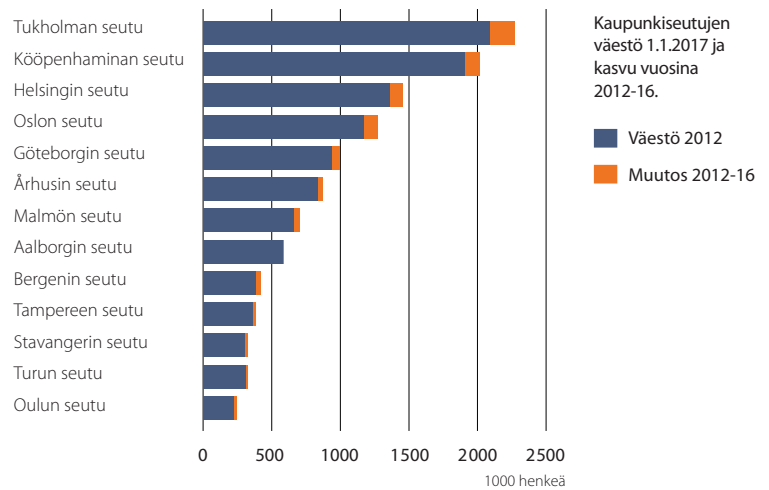
Pohjoismaiden suuret kaupunkiseudut ovat kasvaneet voimakkaasti 2010-luvulla. Pääkaupunkiseudut ovat Pohjolan suurimpia kaupunkiseutuja, kärjessä Tukholma, 2,27 miljoonaa ja Kööpenhamina, 2,1 miljoonaa asukasta ja seuraavina Helsinki, 1,46 miljoonaa sekä Oslo 1,27 miljoonaa. Neljän pääkaupunkiseudun väestöt kasvoivat yhteenlaskettuna lähes puolella miljoonalla asukkaalla edellisen viiden vuoden aikana. Kaikki pääkaupunkiseudut kasvoivat vähintään 1,3 % vuodessa vuosina 2012–2016 keskimäärin.

Kaikista suurista kaupunkiseuduista Stavanger kasvoi suhteellisesti nopeimmin, 1,8 % vuodessa. Kasvu oli erittäin nopeaa myös Tukholman seudulla, 1,6 % ja Oslon seudulla, 1,4 %. Helsingin seudulla ja Kööpenhaminan seudulla väestö kasvoi 1,3 % vuodessa, kuten myös Bergenin ja Malmön seuduilla.

Väestönmuutos perustuu luonnolliseen muutokseen (syntyneiden enemmitys) ja nettomuuttoon, joka voidaan jakaa edelleen maassamuuttoon ja maahanmuuttoon. Useimmilla pohjoismaisilla suurkaupunkiseuduilla väestönmuutoksen merkittävin osatekijä on nettomaahanmuutto. Kuitenkin Suomen suurkaupunkiseuduilla maahanmuuton osuus väestönkasvusta on pienempi kuin muissa maissa. Vastaavasti maassamuutto kasvattaa väestöä suhteellisesti enemmän kuin muualla. Helsingin seudulla nettomaahanmuuton osuus väestönkasvusta on suurempi kuin Tampereen, Oulun ja Turun seuduilla, mutta selvästi pienempi kuin muiden maiden pääkaupunkiseuduilla.

Luonnollisen väestönmuutoksen vaikutus vaihtelee huomattavasti kaupunkiseutujen välillä. Kaksi kaupunkiseutua erottuvat muista korkealla luonnollisella kasvulla: Stavanger 0,9 % ja Oulu 0,8 % vuodessa. Myös Oslolla, Tukholmassa, Bergenissä ja Malmössä kasvu on yli 0,5 % vuodessa. Helsingin seutu sijoittuu luonnollisen kasvun suhteen joukon keskivaiheille 0,45 %:n kasvulla. Luonnollinen kasvu on naisten hedelmällisyyden lisäksi yhteydessä väestön ikärakenteeseen, johon vaikuttaa muuttoliike. Vilkas tulomuutto nuorentaa väestöä, koska suurkaupunkiseutuihin muuttajat paimottuvat nuoriin aikuisiin.

Pohjoismaiden suurkaupunkiseutujen nuorin väestö kuluvan vuoden alussa on Oulussa ja Stavangerissa, joissa mediaani-ikä on hieman alle 35 vuotta. Helsingin seudun mediaani-ikä 37,7 on jonkin verran korkeampi kuin Oslolla tai Tukholmassa. Kaupunkijoukon iäkkäin väestö mediaanilla mitattuna on Aalborgin seudulla (42 vuotta) ja Turun seudulla (40 vuotta). Suomen väestön mediaani-ikä on 41,5 vuotta.

Tietolähde: Nordstat-tietokanta; alkuperäislähde kunkin maan tilastoviranomainen.
Väestönmuutokset: Suomi ja Ruotsi v. 2012-16; Norja ja Tanska 2012-15.

Helsingin seudun toimialakatsaus

4 | 17

Julkaisija Helsingin seudun kauppakamari
Kalevankatu 12, 00100 Helsinki
puh. (09) 228 601
www.helsinki.chamber.fi

Toimitus Kaupunkitutkimus TA Oy
Paciuksenkatu 19, 00270 Helsinki
www.kaupunkitutkimusta.fi

Lisätietoja Johtaja **Tatu Rauhamäki**
Helsingin seudun kauppakamari
puh. +358 50 521 2907

Toimitusjohtaja, tutkija **Seppo Laakso**
Kaupunkitutkimus, puh. 0500 970 082
seppo.laakso@kaupunkitutkimusta.fi

Tutkija **Tamás Lahdelma**
Kaupunkitutkimus, puh. 050 441 9534
tamas.lahdelma@kaupunkitutkimusta.fi

Ulkoasu Bread Visual Design
kari@bread.fi

Toimialakatsauksen verkkojulkaisu
www.kaupunkitutkimusta.fi
tai www.helsinki.chamber.fi

Kannen kuva: HSL, Lauri Eriksson

Tietolähteet ja käsitteet

Liikevaihto on Helsingin seudulla toimivien yritysten myynnin yhteenlaskettu arvo. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto on ennakoarvio, joka perustuu kyseisen neljänneksen kahden ensimmäisen kuukauden myynnin ennakkotietoon ja viimeisen kuukauden ennusteeseen. **Tietolähde:** Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon alisuoritustiedot). **Ennakoarvio:** Kaupunkitutkimus.

Palkkasumma on Helsingin seudulla toimivien yritysten ja muiden yhteisöjen maksamien palkkojen yhteenlaskettu arvo. **Tietolähde:** Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon työnantajasuoritustiedot).

Toimialoittaiset liikevaihto- ja palkkasummakuvaajat esitetään kunkin ajankohdan mukaisin käyvin arvoin vähentämättä inflaation vaikutusta. Kunkin toimialan yhteydessä esitetään valtakunnallinen hintakehitys vertailuksi.

Henkilöstömäärällä tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää. Henkilöstömäärän indikaattori estimoidaan yritys- ja toimipaikkarekisterin henkilöstötiedosta ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasumman perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon perusteella. **Indikaattorin laskenta:** Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu.

Tietojen korjautuminen: Liikevaihto-, palkkasumma- ja henkilöstömäärätiedot korjautuvat tietojen tarkentuessa vuoden päähän taaksepäin. Tästä syystä uusimman katsauksen tiedoissa on poikkeamia aikaisempiin katsauksiin verrattuna.

Työlliset ovat 15–74-vuotiaita Helsingin seudulla asuvia, jotka ovat olleet työllisiä tutkimusjakson aikana. Työpaikoilla tarkoitetaan niiden työllisten määrää, joiden työpaikka sijaitsee Helsingin seudulla. Työtunteihin lasketaan aika-, urakka- ja palkkiotyön tehdyt työtunnit sekä sunnuntai- ja ylityötunnit. Työpaikka-, työllisyys- ja työtuntitiedot perustuvat kuukausittain toistuvaan otostutkimukseen, johon pienten toimialojen kohdalla sisältyy kohtalainen virhemarginaali. **Tietolähde:** Tilastokeskus, työvoimatutkimus.

Tuotanto kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiviteettia käyttäen seuraavia tietoja:

Helsingin seutu: Toimialoittaisten liiketoimintakuvaajien perusteella konstruoitu ennakoiva kuvaaja. Viimeisen neljänneksen tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Kuvaaja ja ennakoarvio: Kaupunkitutkimus.

Suomi: Kansantalouden neljännesvuositilinpidoon bruttokansantuote kiintein vuoden 2010 hinnoin. **Tietolähde:** Tilastokeskus, kansantalouden tilinpito.

Hinnat: Katsauksessa käytetään seuraavia valtakunnallista hintakehitystä kuvaavia indikaattoreita: kuluttajahintaindeksi, tukkuhintaindeksi, teollisuuden tuottajahintaindeksi ja rakennuskustannusindeksi. Katsauksessa kaikki hintaindeksit on muutettu siten, että niiden vertailuvuotena on 2012. **Tietolähde:** Tilastokeskus.

Indeksisarjat, jotka esitetään kuvioissa, ovat kausitasoitettuja trendejä. Katsauksessa käytetään X11-kausitasoitusmenetelmää. Indeksisarjojen vertailuvuosi on 2012.

Muutokset: Kuvioissa (muutos edellisestä vuodesta tai vuodesta 2012) on käytetty alkuperäisen sarjan muutoksia, ei kausitasoitettujen trendien muutoksia.

Helsingin seutu

Pääkaupunkiseutu	8	Kirkkonummi
1 Helsinki	9	Mäntsälä
2 Espoo	10	Nurmijärvi
3 Vantaa	11	Pornainen
4 Kauniainen	12	Sipoo
	13	Tuusula
	14	Vihti
Kehyskunnat		
5 Hyvinkää		
6 Järvenpää		
7 Kerava		

